

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága dr. Urbán-Szabó Béla ügyvéd által képviselt felperesnek az Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Botos Mihály) által képviselt alperes ellen jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése iránt a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróságon 2.P.20.192/2009. számon folyamatban volt perében a Debreceni Ítéltábla 2010. június 24-én meghozott Pf.I.20.829/2009/3. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 37. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. június 1-jén megtartott tárgyaláson meghozta az alábbi

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.829/2009/3. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

A le nem rótt 83.010 (Nyolcvanháromezer-tíz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes a 2008. november 17-én előterjesztett keresetében egyrészt az alperes által a **perbeli 1.** ingatlanra az 1997-2001. évekre állami és európai uniós támogatás címén felvett 6.000.000 forint megfizetésére, másrészt a Szolnoki Városi Bíróság 2.P.23.498/1996/8. számú jogerős ítéletének végrehajtása során a nyugdíjából levont 1.414.000 forint késedelmi kamatokkal együtt történő megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Az állami támogatással kapcsolatos kereseti kérelemmel szemben elévülési kifogással élt.

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából jelentős, az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a következő:

A Szolnoki Városi Bíróság a fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett, 1997. május 23-án meghozott 2.P.23.498/1996/8. számú ítéletével megállapította, hogy a felperes és pertársai mint eladók, valamint az alperes mint vevő között az **perbeli 1.** és a **perbeli 2.** szántó ingatlanokra 1994. szeptember 7-én megkötött adásvételi szerződések érvénytelenek. Kötelezte az alperest, hogy az **perbeli 1.** ingatlant 1997. október 1-jén adja a felperes birtokába, kötelezte az I. rendű felperest - jelen per felperesét -, hogy az alperesnek vételár címén fizessen vissza 1.341.237 forintot és ennek 1994. szeptember 7-től a kifizetés napjáig járó évi 20 %-os mértékű késedelmi kamatát azzal, hogy a vételár visszafizetése a birtokbaadással egyidejűleg esedékes. Kötelezte az alperest, hogy a felperesnek fizessen meg 276.710 forint használati díjat, valamint ennek 1996. január 1-től járó évi 20 %-os mértékű

késedelmi kamatát, amely kötelezettség ugyancsak a birtokbaadással egyidejűleg esedékes. Az alperes mint végrehajtást kérő kérelmére az adós felperes ellen 1.341.237 forint és járulékai megfizetése iránt az 1998. május 7-én kibocsátott végrehajtási lappal végrehajtási eljárás indult. Ennek során **az** önálló bírósági végrehajtó az 1998. október 20-ai Bv.00230/98/7-8. szám alatt hozott intézkedéseivel végrehajtás alá vonta a **perbeli 3.** belterületi ingatlanból a felperes 1/2 tulajdoni illetőségét, valamint más - perrel nem érintett - ingatlanokon a felperesnek fennálló tulajdoni illetőségeit. A felperes említett 1/2 tulajdoni illetőségét 1999. május 6-án, árverés hatályával a becsérték fele összegéért, 450.000 forintért értékesítette az alperesnek mint végrehajtást kérőnek, akinek tulajdonjogát a földhivatal az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezte. A végrehajtó 1999. január 18-án letiltást adott ki a Nyugdíjfolyósító Igazgatósághoz (NYUFIG). A NYUFIG - igazolása szerint - 2004. május 1-től 2005. november 11-ig az alperes számlájára a felperes nyugdíjából 1.299.845 forintot utalt át. A felperes a **perbeli 3.** ingatlanának elárverezése és nyugdíjának letiltása miatti végrehajtási kifogását a Szolnoki Városi Bíróság - a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság végzésével helybenhagyott - Vh.896/1998/15. számú végzésével elutasította. Indokolása szerint az alperes javára megállapított 276.710 forinton és kamatain túlmenően használati díj beszámítására a jogerős ítélet alapján nincs lehetőség.

A felperes ezt követően végrehajtás megszüntetése iránt indított pert, amelyben - egyebek között - kérte a **perbeli 3.**, elárverezett ingatlan eredeti tulajdoni állapotának helyreállítását, továbbá az alperes kötelezését a **perbeli 1.** ingatlanra vonatkozóan 1994-2001. évekre járó használati díj címén 14.188.073 forint és járulékai megfizetésére. A Szolnoki Városi Bíróság 14.P.21.196/2005/13. számú ítéletével a végrehajtási eljárást megszüntette. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Ítéletének indokolása szerint az ingatlan tényleges birtokbaadása 2001. október 1-jén történt meg; s a felperes a **perbeli 1.** ingatlant 1997. október 21-én eladta **H.A.** vevő részére. A végrehajtó közlése alapján megállapította, hogy az adós - jelen per felperese - tartozása 2005. szeptember 30-án 269.428 forintra csökkent, tekintettel arra, hogy a nyugdíjából letiltott összeg fedezte a vételártartozás késedelmi kamatokkal növelt összegének jelentős részét, amivel szemben a felperesnek beszámítható követelése volt a Szolnoki Városi Bíróság 2.P.23.498/1996/8. számú jogerős ítélete alapján 276.710 forint tőke és járulékai erejéig, ezzel a végrehajtandó követelés megszűnt. Kiemelte, hogy a felperesnek használati díj és kamatai címén a beszámított összegben túlmenően még további követelése van az alperessel szemben, amelyet az ellene külön indított végrehajtási eljárásban érvényesíthet. Rámutatott arra is, hogy a birtokbaadást (2001. október 1.) követő időszakra használati díj a felperes részére nem jár, tekintettel az ingatlan 1997. október 21-i eladására, egyéb jogcímet a használati díjra vonatkozóan pedig nem igazolt.

A felperes fellebbezése folytán a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállást kiegészítette azzal, hogy a Szolnoki Városi Bíróság az 1997. május 23-án meghozott 2.P.23.498/1996/8. számú ítéletét 2006. április 21-én 13. sorszám alatt kijavította. Eszerint az alperes 1.106.840 forint használati díjat köteles fizetni, ennek a tőkének az 1996. január 1. napjától a kifizetés napjáig esedékes évi 20 %-os mértékű késedelmi kamatával együtt. A megállapított használati díj -

276.710 forint - ugyanis az 1994-1997. évekig terjedő időszakon belül évente jár.

Az így kiegészített tényállás alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban meghozott Pfv.I.21.430/2007/3. számú ítéletével a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit - a felperesnek az 1994-1997. évekre járó használati díj megfizetése iránti keresetét elutasító rendelkezését permegszüntető végzésnek tekintve - hatályában fenntartotta.

Időközben az alperes a kijavított ítéletben foglaltaknak eleget tett, a használati díjat a felperes részére megfizette.

A jelen perben az elsőfokú bíróság 9-I. sorszámú végzésében a **perbeli 2.** ingatlan után használati díj megfizetésére és az eredeti ingatlan-nyilvántartási állapot helyreállítása iránti kereseti kérelem tárgyában a pert a felperes elállására tekintettel megszüntette. A végzés fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett.

A **perbeli 3.** alatti ingatlan 1/2 tulajdoni hányadára vezetett árverés megsemmisítésére és az eredeti tulajdoni állapot helyreállapítására, valamint - egyebek között - a **perbeli 1.** ingatlan után 1997. október 1-től 2001. október 1-ig járó használati díj megfizetésére irányuló kereset tárgyában az elsőfokon eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 20. sorszámú végzésével a pert megszüntette. A felperes által e végzés ellen benyújtott fellebbezést elutasító másodfokú végzés elleni felülvizsgálati kérelmet a Legfelsőbb Bíróság a Pfv.I.21.934/2010/3. számú végzésével hivatalból elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30.456 forintot és ennek 2005. november 1-től a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolása szerint a felperes állami támogatás megfizetése iránti kötelmi igénye a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerint elévült, mert a felperes az öt éves elévülési időn túl, 2008. november 17-én terjesztette elő keresetét. Úgy foglalt állást, hogy visszvégrehajtásra a Vht. 56. § (1)-(3) bekezdéseiben írt együttes feltételek hiányában nincs lehetőség, ezért a jogalap nélküli gazdagodás Ptk. 361. §-ában foglalt szabályai alapján kell elbírálni a felperes keresetét. Figyelemmel arra, hogy a Szolnoki Városi Bíróság fenti számú - kijavítás előtti - ítélete alapján a felperes tartozása megszűnt, az ellene folyamatban lévő végrehajtást a bíróság megszüntette. Az ezt követően, 2005 október-november hónapokban levont, összesen 30.456 forintnak az alperes számlájára való utalásáról azt állapította meg, hogy az jogalap nélkül történt, így ezen összeg erejéig az alperes visszafizetési kötelezettsége fennáll. Ezt meghaladóan viszont a keresetet nem találta alaposnak.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával annak megállapítását kérte, hogy az alperes jogalap nélkül gazdagodott, egyrészt a **perbeli 3.** alatti ingatlan 1/2 tulajdoni hányadának árverés útján történő megszerzésével, másrészt a **perbeli 2.** ingatlannal, mivel az árverés megtartására jogellenesen került sor, ezért azt meg kell semmisíteni. Sérelmezte, hogy a per a perbeli 2. ingatlan vonatkozásában megszüntetésre került. A jogalap nélküli gazdagodás címén az alperest

terhelő marasztalás összegét kérte felemelni a keresete szerinti összegre.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében - annak helyes indokai alapján - helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének részben történő megváltoztatását és a keresetének teljes egészében helytadó ítélet meghozatalát kérte. Kérte hatályon kívül helyezni az elsőfokú bíróság „ítéletéből azt a részt”, amelyben a **perbeli 2.** ingatlannal kapcsolatos keresete tárgyában a pert megszüntette. Arra kérte kötelezni az alperest, hogy az említett ingatlant 2011. október 1-ig adja birtokába és fizessen meg a részére 118.605.880 forint használati díjat. **perbeli 1.** ingatlan után az 1998-2001. évekre továbbra is használati díjat igényelt az alperestől, valamint kérte az alperest a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság által tőle levont 1.414.000 forint és ennek késedelmi kamatai megfizetésére kötelezni, jogalap nélküli gazdagodás címén. Végül a **perbeli 3.** alatti ingatlanon fennálló tulajdoni hányada árverésének megsemmisítését és az eredeti tulajdoni állapot helyreállítását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.

A felülvizsgálat, mint rendkívüli perorvoslat korlátaira tekintettel a Legfelsőbb Bíróság előjáróban kiemeli a következőket:

A **perbeli 2.** ingatlannal kapcsolatosan érvényesített keresetétől a felperes elállt. Elállására tekintettel az elsőfokú bíróság 9-I. sorszámú végzésével a pert megszüntette. Ez a végzés fellebbezés hiányában már első fokon jogerőre emelkedett.

A jelen perben hozott jogerős ítéletnek - ugyanígy az elsőfokú ítéletnek - nincs permegszüntető rendelkezése. A jogerős ítélet sem a fegyverneki, sem az örményesi ingatlanra vonatkozóan nem tartalmaz rendelkezést.

Az **perbeli 1.** földterület után járó használati díj megfizetésére, valamint a **perbeli 3.** alatti ingatlan eredeti állapotának helyreállítására irányuló keresetek tárgyában az elsőfokú bíróság - 20. sorszám alatt - a pert megszüntette.

A végzés indokolása szerint a keresetlevelet már a Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítani a földterület után az 1997-2001. évekre járó használati díj iránti igény tekintetében, mivel a Legfelsőbb Bíróság Pfv.I.21.430/2007/3. számú ítéletéből kétségtelenül megállapíthatóan a felperesnek ezt az igényét a Szolnoki Városi Bíróság 14.P.21.192/2005/13. számú jogerős ítéletével elbírálta: jogcím hiányában a keresetet elutasította.

Ezt a végzést a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.827/2009/2. számú határozatával helybenhagyta. A jogerős végzés ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmet a Legfelsőbb Bíróság Pfv.I.21.934/2010/3. számú végzésével hivatalból elutasította.

Az árverés foganatosításával kapcsolatos jogorvoslatnak pedig a Vht. 217. § (1) bekezdésében szabályozott - törvényben írt határidőn belül érvényesíthető - végrehajtási kifogás útján lett volna helye, nemperes eljárásban. Kereset előterjesztésére e tárgyban nincs jogi lehetőség, a végrehajtó árverés során tanúsított eljárása ebben a felülvizsgálati eljárásban már nem vitatható.

A jelen felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet ezekre a kérdésekre vonatkozóan rendelkezést sem tartalmaz.

Márpedig felülvizsgálatnak csak olyan téves jogi álláspont vagy mulasztás lehet az alapja, amely az adott eljárás korábbi szakaszaiban is a per tárgya volt. Azokkal a kérdésekkel kapcsolatban jogszabálysértést nem követhettek el az eljáró bíróságok, amelyekkel nem is foglalkoztak (BH 1996.327. számú eseti döntés, EBH 2002.653.).

A Pp. 270. § (2) bekezdése és a 275. § (3) bekezdése együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja az anyagi jogi jogszabálysértés vagy az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró eljárási jogszabálysértés megvalósulása.

A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt.

A felülvizsgálatnak az előzőekben tárgyalt korlátaira tekintettel a jelen felülvizsgálati eljárás tárgya érdemben kizárólag az 1.414.000 forint jogalap nélküli gazdagodás megfizetésére irányuló kereset tárgyában hozott jogerős ítélet.

A Legfelsőbb Bíróságnak ezért abban a kérdésben kellett állástfoglalnia, hogy az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül állapították-e meg, hogy a felperesnek a Ptk. 361. §-ra alapított keresete 30.456 forintot meghaladóan nem alapos.

A jogalap nélküli gazdagodás körében a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróság kifejtett érvelésével mindenben egyetért, annak helyes indokaira csupán visszautal a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 254. § (3) bekezdésében foglaltak alapján.

A jogalap nélküli gazdagodás megállapítására akkor van lehetőség, ha a vagyoni előny kimutatható, az előny megszerzése jogalap nélkül történt és az előnyhöz a kötelezett más rovására jutott. A gazdagodás címén mindig a tényleges gazdagodást kell megtéríteni és nem a másik fél által elszenvedett kárt. A vagyoni előny általában a tartozatlan fizetésben vagy okafogyott szolgáltatásban áll.

Az adott esetben a jogalap nélküli gazdagodásnak a Ptk. 361. §-ban írt együttes feltételei nem állnak fenn. Az alperes nem jutott jogalap nélküli vagyoni előnyhöz azzal, hogy a jogerős ítélettel megítélt követelése kielégítésére került sor a végrehajtási eljárás során. Azaz akkor, amikor a még kijavíthatlan 2.P.23.498/1996/8. számú jogerős ítélet

alapján az alperes mint végrehajtást kérő kérelmére indult végrehajtási eljárás során az 1.341.237 forint, vételár visszafizetés címén fennálló követelése kielégítést nyert a felperes nyugdíjából letiltott összeggel. Továbbá amikor az alperest a kijavíthatatlan ítélet szerint terhelő, tévesen egy évre megállapított 263.428 forint tőketartozás került beszámításra. Ily módon a bíróság a felperes elleni végrehajtást a Pp. 368. §-a alapján meg is szüntette. A felperestől az ezt követően 2005 októberében levont 15.169 forint és a novemberben levont 15.287 forint átutalása az alperes számlájára viszont már jogalap nélkül történt, és mint tartozatlan kifizetéssel kapcsolatos visszatérítési kötelezettség a gazdagodáskor beállt. Az elsőfokú bíróság mindezekre figyelemmel ezt meghaladóan helytállóan utasította el a keresetet, s helyesen döntött a másodfokú bíróság, amikor ezt az ítéleti rendelkezést helybenhagyta.

A Legfelsőbb Bíróság - a fenti indoklásra tekintettel - a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértés hiányában a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával hatályában fenntartotta.

Az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a szerint az állam viseli.

Az alperesnek felszámítható felülvizsgálati eljárási költsége nem merült fel.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (2) bekezdése értelmében tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2011. június 1.

Dr. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Csentericsné Dr. Ágh Bíró Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Szabó Julia s.k. bíró

K.Gyné

A kiadmány hitelével:

bírósági tisztviselő